

сана відмінною чеською мовою і з великою любов'ю і повагою до культури чеського народу, ця праця стане в нагоді не лише студентам і викладачам — богемістам і славістам — в Україні і деінде, з її змістом з цікавістю та користю для себе познайомляться і

ширші кола фахових філологів і гуманітаріїв, і аматори чеського та слов'янського слова.

Т. ЧЕРНИЦЬ,
С. С. ЄРМОЛЕНКО

Аркушин Г. Л.

СЛОВНИК ЗАХІДНОПОЛІСЬКИХ ГОВІРОК. А–Я
2-е вид., перероб., випр. і допов.

Луцьк : ПраТ «Волинська обласна друкарня», 2016.— XXIV + 648 с.

Україністика і слов'янознавство в цілому збагатилися ще одним діалектним словником — новим виданням «Словника західнополіських говірок» Г. Л. Аркушина, у якому, за підрахунками автора, понад 18 тис. словникових статей (разом із зафіксованими фонетичними варіантами реєстрових слів, які окремими статтями не подані). За 15 років, що минули від часу першого видання «Словника західнополіських говірок» (Луцьк, 2000, у 2-х т.; з реєстром понад 13 тис. одиниць, не враховуючи фонетичних варіантів), Г. Л. Аркушин дібрав і лексикографічно опрацював понад 5 тис. діалектних слів, без урахування фонетичних виводів. Істотно доповнений, Словник перевершив ліву частину великого «Словника бойківських говірок» М. Й. Онишківича (К., 1984; 17 тис. словникових статей і понад 13 тис. варіантів реєстрових слів) на одну тисячу словникових статей.

Отже, друге видання «Словника західнополіських говірок» за кількістю вміщених словникових статей (не маємо підрахунку варіантів реєстрових слів) випередило сьогодні фундаментальний «Словник бойківських говірок». Щоб досягнути такого великого успіху, лексикограф працював упродовж 36-ти років, причому сам, без залучення співавторів. Звичайно в підготовці навіть менших лексикографічних праць такого роду брали участь декілька й більше авторів. Згадаймо, наприклад, історію укладання «Словника буковинських говірок» (Чернівці, 2003): записи 11 816 діалектних слів зроблено впродовж 27-ми років з участю тринадцяти укладачів; «Словаря русских говоров Одесщины» (Одеса, 2000, у 2-х т.; кількість слів не зазначено — очевидно, бл. 10 тис.), який уклали сімнадцять осіб. А збір матеріалів почався 1950 р. і до 1991 р. проводив-

ся щорічно. Над завершенням згаданого «Словника бойківських говірок» працювали також науковці Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні — редакційна колегія на чолі з відповідальним редактором І. Г. Матвійсом; у розкритті значень деяких реєстрових слів узяли участь Л. Л. Гумецька, В. С. Чернях та Г. Ф. Шило; покажчик до словника уклали Г. Ю. Пастернак і З. Т. Франко, оскільки М. Й. Онишківичу, на превеликий жаль, не вистачило життя відредагувати й підготувати словник до видання.

«Словник західнополіських говірок» є диференційним за своїм характером: він містить відмінні від літературної мови говіркові лексичні та фразеологічні одиниці (слова, що збігаються з літературною мовою, подають тільки в тих випадках, якщо вони мають у говірках Західного Полісся, крім відомих, також і локальні значення).

Словник демонструє високу культуру лексикографічного опрацювання мовного матеріалу. Кожна стаття побудована за таким зразком: реєстрове слово, набране великими напівжирними літерами, далі в квадратних дужках подається запис транскрипцією, потім — ремарки для іменників (закінчення род. в. одн. і вказівка на рід — *ч., ж., с.*); для іменників, що мають тільки форму множини або вживані переважно в множині, — *мн.*; для прикметників та дієприкметників — закінчення жін. і сер. р. в наз. в. одн.); для дієслів — закінчення 1-ої і 2-ої особи одн. тепер. часу, а для безособових дієслів та дієслів, що практично не вживані у формах 1-ої та 2-ої особи — закінчення 3-ої особи одн. Для інших частин мови наводяться лише їхні назви: *займ., числ., присл., прийм., спол., част., виг.*; далі — семантика слова; після цього подається, як правило, ілюстрація, яку представлено у фо-

нетичному записі; у кінці — покликання на населені пункти.

Наведемо для прикладу дві повні реєстрові статті: «**ВАРІПНЯ** [варг'ін'а] -і, ж., бот. Жоржина: Dahlia. С-6; [варг'ін'а] Г-40» (с. 43); «**ЗАКАЛЕЦЬ** [зак'алец'] -л'ч'а, ч. 1. Глевкий хліб. П-15, Х-7; [зак'алец'] П-37. 2. Тісто на спідній скоринці в недопеченій хлібині. *Зак'алець на п'алуц'*. П-37. 3. **ХЛІБ З ЗАКАЛЬЦЬОМ** [хл'іб з:ак'ал'ц'ом] Невелика хлібина із залишків тіста. С-56. 4. [зак'ал'ец'] -л'ча, ч. Добре випечений хліб. С-38; [зак'алец'] В-27» (с. 167).

У другому виданні Словника «послідовно представлені омоніми, особливо, якщо однозвучні лексеми належать до різних частин мови», «по-новому подані покликання на населені пункти», а також інші виправлення. Зіставимо для наочності слово в першому виданні:

«ЛІТО¹ [л'іто] -а, с. 1. 'найтепліша пора року' (всі н. пп.). 2. 'пісні, які співають улітку; постові, ягідні'. Будем спувати л'іто. 491; В нас спивайут пос'л'е Петра л'іто. 494, 492, 275; 3. *прис.* 'влітку'. Літо пойдю до сина. 399» (т. I, с. 289) — і відповідне слово (слова) з другого видання:

«ЛІТО¹ [л'іто] -а, с. 1. Найтепліша пора року (всі н. пп.). 2. Пісні, які співають улітку; постові, ягідні. *Будем спувати л'іто*. К-40. *В нас спивайут пос'л'е Петра л'іто*. М-48, Л-26, М-49»;

«ЛІТО² [л'іто] *прис.* Улітку. *Л'іто пойдю до сина*. С-25» (с. 286).

Аналізуючи дії словникаря в статтях ЛІТО¹, ЛІТО², які спрямовані на вдосконалення, бачимо такий результат:

ЛІТО¹: 1) напівжирний шрифт у заголовному слові; 2) надрядкова арабська цифра; 3) курсив у закінченні родового відмінка; 4) пряма цифра в нумерації полісемії; 5) значення слова — без одинарних лапок; 6) велика літера на початку речення, що пояснює слово; 7) пробіл у н. пп., тобто «населені пункти» (замість н. пп.); 8) ілюстрація — курсивом; 9) К-40 — умовний знак населеного пункту (замість цифри 491); 10) крапка, що між двома прикладами (замість крапки з комою); 11) М-48, Л-26, М-49 (замість 494, 492, 275); ЛІТО²: 1) слово-омонім в окремій статті; 2) надрядковий арабський цифровий індекс; 3) напівжирний шрифт у заголовному слові; 4) ремарка *прис.* (замість *прис.*); 5) значення слова — без одинарних лапок; 6) велика літера на початку речення, що пояснює слово; 7) тлумачення Улітку (замість влітку); 8) у л'іто (див. приклад до 3-го значення слова) поставлено знак м'якості; 9) ілюстрація — курсивом; 10) С-25 (замість 399). У другому виданні також замінено знак на позначення м'якості у фонетичному записі — (') замість (˘).

Готуючи до друку друге видання, автор у разі потреби ретельно переглядав картотеку до першого видання Словника, уточнював повноту записаного прикладу, пор.:

«СПИРАТИ [спіра́ти] -а́йу [тут і далі підкреслення наше], -а́йеи, *недок.* 'зібрати до купи кого- або що-небудь'. На д'ітей св'рац'а — а спи'рло вас! 428» (т. II, с. 165).

«СПИРАТИ [спіра́ти] -а́йу, -а́йеи. *недок.* Зібрати до купи кого- або що-небудь. *На д'ітей св'рац'а — а спи'рло вас тым!* Т-5» (с. 519). Відшукано і внесено в приклад — тут. Також у слові *д'ітей* поставлено відповідний звук.

Виправлено недоліки роботи комп'ютера, який у багатьох випадках автоматично замість прийнятого знака (-) видавав інший (—), пор. закінчення першої особи однини теперішнього часу -а́йу до *спирати*.

Варіанти реєстрового слова в рецензованому виданні подано по-новому: «ПОЗНІЮР [позн'у́р] ||поз'н'у́р] -а, ч. 1. *фаун.* Зайчєня, народжене пізно восени... 2. Той, хто найпізніше виконує якусь роботу...» (с. 417), пор. з першим виданням: «ПОЗНІЮР [позн'у́р, поз'н'у́р]...» (т. II, с. 63).

Праця містить лексику різноманітних ідеографічних сфер, що досить повно презентує різні види занять полішуків.

Широко представлено сферу кулінарії, що підтверджує неабияке вміння місцевих господинь готувати всілякі смачні страви (понад 80 витворів кулінарного мистецтва). Наприклад: «**БЛІЙ БОРЩ**... кулін. Борщ зі свіжої капусти...» (с. 22); «**БУЛЯНКА**... кулін. Картопляний суп з квасолею...» (с. 36); «**ЗЕЛЕНИ БОРЩ**... кулін. Цявлевий борщ...» (с. 186); «**ПОЛЬСЬКІ БОРЩ**... кулін. Борщ, засмажений внутрішнім салом. *Бо так за П'ол'ичи робили — внутринє сало притовчє, шчо потбквкіне мукі, капусті. То йіє п'ол'с'к'і борщ...*» (с. 423); «**СВІЖИЙ БОРЩ**... 2. Борщ із молоденьких буряків і свіжої капусти...» (с. 494); *сирій борщ, холодєй, холодний борщ* 'страва з хлібного квасу, куди додають покришені огірки, зелену цибулю та ін. овочі'; «**ЧЕРВОНИ БОРЩ**... кулін. Борщ із червоних буряків...» (с. 604). Див. також: *бабка, балабух, бець, биковє молоко, босик, ботвинне, ботвинне холодєє, бульбовник, буслик, бухти, вараниці, вихопєнь, голик, гоп, грибний квас, драглі, затирка, кандияєси, капун, капуснік, капусняк, картопляна банка, кваша, книлі, колотуха, колотушка, котик, крекар, крижєеники, кутик, мандричка, омачка, палінка, пальоха, палюшки, пасоляник, пасолянка, повалєєньє, полум'єник, пражєєня, солод, солодуха, стулень, тувачи, халула, хіхлик, холодник, черниця, итирхавка, щіпанка та ін.*

Подано й назви обрядових страв: «**КНИШ**... кулін., обряд. Хліб продовгуватої форми з білого тіста, яке розплескували і згортали вдвоє так, що краї сходилися посередині; книші носили в церкву на Проводи і Поминальницю...» (с. 228); «**КОЛЯДІЙ БОРЩ**... кулін., обряд. Борщ як обов'язкова страва на Різдво. *Кол'ад'іє борич варіли — єто зн'ачит картбшка, суш'обні гриби і се'л'єдец'...*» (с. 237); «**МАНДРИЧКА**... кулін. ...

2. Висушений сир, який роздавали в кінці весілля гостям... 3. Печений сир на весілля (там, де коровай не пекли)...» (с. 300); «СТУЛНИКИ... кулін. ...2. Хліб на поминки...» (с. 536); «ХОЛОДНА ЮШКА... кулін., обряд. Зварена страва з самих лише сушених грибів та оселедців і заправлена олією; їдять охолодженою; до неї колись подавали пироги з квасолею; обов'язкова страва на Різдвачу вечерю...» (с. 586), «ШОПЕНЯ... кулін. Страва з гороху на поминальний обід...» (с. 628) та ін.

Зауважимо при цьому, що до слів *мандричка-2*, *3*, *стулники-2*, *шопеня* бажано внести скорочення *обряд.* (пор. наведені вище *КНИШ... обряд.*, *КОЛЯДІЙ БОРЩ... обряд.*, *ХОЛОДНА ЮШКА... обряд.*), так само як і до статті «*ХОМИНА ПАСКА... Маленький хліб, освячений у церкві на свято Хоми; його дають у дорогу молодим на весілля...»* (с. 586), а також до *балабух*, який має приклад: *Балабуха д'івчата пиклі на Андрейа* (с. 9).

У багатьох випадках ілюстрації вдало доповнюють тлумачення реєстрового слова, напр.: «*ГАЛКА²... 1. Страва з тіста. С того саме тіста пеклі галк'і так'ійі — крайал'і і в чорну такуї увёртиху, м'іску. Йак вімут с пёч'і йак тоді зал'їут шкварк'ам'і, знов в п'іч. С-48. Отійі то галк'і бул'і дббри. Абб в печі пек'ут, абб на патёл'н'і. С-48. 2. Те саме, що ПИЗИ. А сиріх [картохель] то трут, видушуйут і тоди вже роб'ят, то в нас не галк'і (кажут — пізи)* (підкреслено в оригіналі. — М. М.). С-48. 3. Прісний корж. С-48» (с. 82); «*ПИЗИ...1. Галушки. П-15. Картопляні галушки. С'угбдн'і м'ати наваріла пиз. В-36. Йак хотівши, то йак закручуєш пізи, то м'ясо йакб'іе-небуд^м, а тоді шкварочкой уобл'їеце:а. С-48, Ж-12. 2. Печена на деці терта картопля. Д-19; [пéзи] Д-19»(с. 397). Така інформація є цінною не лише для мовознавців, етнографів, але й для гурманів.*

Рецензована лексикографічна праця містить велику кількість мисливської лексики: *бокi, боковица, бразкало, бранка, вабник, волочок, в'іпанка, головушка, гуджа, гучок, дугого, емицук, живець, залага, зарадник, заставка, засядчик, звитрити, кальбук, кантивка, кашуком, квотуха, кнея, котюх, ладовниця, лаковина, ловець, лови, лустка, макека, мовчак, мострувати, обшар, поволока, пругайло, пташник, пустина, рагі, роговниця, рохвалка, сарняк, свистулька, свіжити, силце, скачок, становисько, станок, стрича, теремок, тоня, трубіне, цилівка, циліндер, шкай, шупляк та ін. Ці та багато інших слів (значень) ще раз підтверджують, що мисливість було важливим промислом для жителів цього залісного краю.*

Доповнює Словник низка народних повір'їв, напр.: *Роскідайеи кубаха, то бц'ун принесе головен'ку і спалит' хату* (с. 95, див. *головенька*); *Мана напана і л'ісом ме'не воділа* (с. 300, див. *мана*); *Йак на марасал'нум тїжн'і р'одци:а і йак умр'е, то вже п'їд'е в*

марасавк'і (с. 301, див. *марасални тїжден'ь*); *Онб вже кругом тоїї п'ер'еп'ел'і ци' вірвут ст'єрн'у, так'їу ст'єжечку до дорб'г'і, кобрусалка пр'іх'од'іла* (с. 391, див. *перепеліца*).

Цікаво, чи приклад до «*БАЛАБУШОК* [балабушок], -ика, ч. Пампушечка; невелика паляничка. *Над дитіною увикручуйут' балабушок хл'їба і дайут' собаці.* К-17» (с. 9) свідчить про якусь обрядову дію? І якщо це так, то щб саме мало б відбутися після такого вчинку?

У словнику подано й оказіоналізми: «*КУНДЕЛТИ...оказ. Прясти. С'авини с'авити, Гандр'ей ани гандр'ей іти, а тра' було* (забрати: пробіл, а також наголос у слові *тра*; поставити наголос у слові *було*. — М. М.) *кунд'ел' кукунд'ел'іти* (с. 265); «*КУНДОСИТИ...оказ. ... Варвар'ини варвар'ити, С'авини с'авити, Мик'оліни мик'олити, Гандр'осини гандр'осити, а кунд'ел'і кунд'осити... Не варвар'ити, ни андр'усити, а на сорб'очку кунд'усити...»* (с. 265) та ін.

Словник містить скарби прислів'їв, приказок, загадок, замовлянь, а також уривки з народних пісень, більшість з яких — обрядові, напр.: *рогулійка* (*Ої те, молод'єце молод'єтка, чо'б те не в'єд'и'ш на й'уліюку і ни застив'айиш рогулі'їку?*) (с. 478).

У Словнику широко відтворено лексичне багатство говірок, архаїчну лексику, а також наслідки міжмовної взаємодії. Досить повно й докладно висвітлено значення слів зі всіма їхніми відтінками. Словник представляє й повноту фонетичних, акцентуаційних, морфологічних і синтаксичних особливостей західнополіського говору.

Праця цінна також локалізацією реєстру, що відтворює записи із 794-х поселень.

Однак, безперечно, немає жодної великої лексикографічної праці, у якій були б відсутні огріхи чи недогляди. Ділячись досвідом укладання словників, відомий лексикограф П. П. Чучка якось зауважив, що оминати їх практично неможливо.

На майбутнє, тобто вже для 3-го перевидання, на наш погляд, варто було б урахувати такі, зокрема, зауваження:

а) у списках «Умовні скорочення» та «Доповнення до списку умовних скорочень» немає деяких ремарок, які наявні в самих словникових статтях: «... 2. А¹ *спол. ед-нальн...* 3. *спол. еднальн...*» (с. 1); «*БИТІ... теп. час. ...»* (с. 20); «*ВИТРИПАН... нар. етим...*» (с. 59); «*ГА...част.1. п'ит...*» (с. 80); «*БИ... формотв. част. ...»* (с. 18); «*БОДАЙ... част. ... 2. п'ит... 3. формотвор. част...*» (с. 26) — варіанти ремарок *формотв.* і *формотвор.* потрібно, звичайно, уніфікувати;

б) «*ГІРКА... 1. Невелике підвищення на рівнині... 2. Сходина дівчат і хлопців для спільного ночування (поширено було в с. Нуйно Камінь-Каширського району)...»* (с. 89) — тут перед нами омоніми, а не полісемія;

в) виділити в окрему словникову статтю слово *гурокі*, яке подано як варіант до статті «**ВРОКИ**² [вр'окі || вр'ок'і]... Наслання поглядом хвороби кому-небудь. *Хтос' на дитину нак'инує вр'ок'і...*; [гур'ок'і]. *Нак'инули гур'ок'і, тр'єба їти до код'єс' і зб'яїти...*» (с. 74). Можливо, варто було б також подати слово *гокно*, яке наявне в прикладі до «**ВСЕЄДНО**... *Йагбі було всеїєдно, то л'уді ходіли п'через гокно, а так х'од'ат'через дв'єри...*» (с. 75); *гонук*, див. ілюстрацію до «**ВСЕНОШНА**... 2. ...*Наш гон'ук с'б'д'н'і зр'обів нам всеношину...*» (с. 75); *гурати*, що в прикладі до *всяка всячина: Та йа і косіла, и гур'ала, и вс'аку вс'ачину ро'біла* (с. 76); *лужко* — див. ілюстрацію до *всю дорогу* (с. 76);

г) слово *корона* має друге значення таке: «**обряд**. Біла стрічка зі ШПАРАГОСОМ, яку накладає мати дочці-молодій на голову після благословіння» (с. 242). *Шпаратос* у лівій частині Словника відсутній. Немає також слів у реєстрі, на які покликається автор (за допомогою *Те саме, що*): «**БОГМЕ**... Те саме, що **БІГМЕ**...» (с. 26). Є *бігма*, що в словниковій статті подається в транскрипції, крім інших варіантів, і [б'ігме] (с. 21); «**ВАР'ЯГА**... Те саме, що **ВЕР'ТАХА**...» (с. 43); «**ВЕЛИЧНИ**... Те саме, що **ВИЛИЦЬОЗНИЙ**...» (с. 47). У реєстрі подано *велицозний*; «**ВЕЛІН**... 2. ... Те саме, що **ЗДЮР**...» (с. 47), є *здрі*. Див. також: «**БУСЕНИХА**... Те саме, що **БОЦЮНИХА**...» (с. 38), подано *боцуниха*; «**ГЛУЩ**... Те саме, що **ГЛУШЕЦЬ**...» (с. 91), є *глушець*; «**КІДУХА**... Те саме, що **ОПІНЬОХА**...» (с. 220), подано *опіноха*; «**КУТНА**... Те саме, що **КОТНА**...» (с. 270), є *котний*; «**ЩОКЛИЙ**... Те саме, що **ВИКАПАНИЙ**...» (с. 637), подано *викапани*;

г) «**БУСЬЛІВЕ КОЛІНО**... Те саме, що **ГОРЧАК**...» (с. 38). *Горчак* — слово-омонім (с. 101–102). Подати у відсиланні: або *горчак¹*, *горчак^{1,2}*, або *горчак²*. Див. ще: *ворокі* (с. 71), яке покликається на *вроки* (с. 74); *бурилом* (с. 37) — *повал* (с. 411);

д) бажано уникати середньої ланки відсилання: «**ГІМНЄ**... Те саме, що **ВИМИНЄ**...» (с. 88) — «**ВИМИНЄ**... Те саме, що **ВИЙМО**...» (с. 55) — «**ВИЙМО**... *Вим'я корови...*» (с. 54). Зручніше, на наш погляд, для читача було б: **ГІМНЄ**... Те саме, що **ВИЙМО**. Див. ще: «**ВПРАБУСЦЬ**... Те саме, що **НАБОСОНОЧ**...» (с. 73) — «**НАБОСОНОЧ**... Те саме, що **БОСОНОЧ**...» (с. 325) — «**БОСОНОЧ**... *Босоніж...*» (с. 29); «**КІДУХА**... Те саме, що **ОПІНЬОХА**...» (с. 220) — «**ОПІНОХА**... Те саме, що **НАКИДУХА**...» (с. 366) — «**НАКИДУХА**... *Велика тепла хустка, яку накидають на печі...*» (с. 330);

е) пропущено вказівку на рід — «**ГАВНЕЧКО** [гавн'єчко] -а, _перен., пестл. ...» (с. 80); коми у звертаннях — «**БАНДУРА**²... 2. ...*Ой ти бандуро!* ...» (с. 11); «**БАХ** ...

1. ... *А той Гантінко тог'о чолов'іка бах!, тог'о Сим'єна, в'б'ду...*» (с. 13); наголос — «**АРАЧЕ**... *Надвор'ї арач'є, бо с'онце печ'є...*» (с. 4); «**ГИ-ГИ-ГИ**... *Йа і сам'ї до себе заригот'їла — т'їко ги-ги-ги!* ...» (с. 87); «**ГИЦ-ГИЦ** [г'иц-г'иц!...]» (с. 87). Див. ще: *гет-гет* (с. 86), *ків-ків* (с. 220); закінчення родового відмінка після затранскрибованого слова (а також його рід) — «**БАЛЛЯ**... 3. [бал'їя]. *Цементний круг колодязя...*» (с. 10); літеру — «**БАБА**¹... 2. *Буд-яка стара жінка...*» (с. 6); «**ВЕЛИКИЙ ІВАН**... *Різдва Предтечі на Хрестителя Господнього Іоана (7 л'їня)*...» (с. 46); «**БОРЩ**... *Перша страва з овочів та м'яса; різновиди борщу: білий, зелений, коляд'їй, червоний, чорний, холодний...*» (с. 28–29); «**ЛИСИЙ** [л'їсий] -а, -е. *У кого на голові мало або зовсім немає волосся (у багатьох н. нп.)... Лиси чоловік — г'арно, а л'їса б'аба — н'є...*» (с. 282);

е) поставлено зайвий наголос: у затранскрибованому слові — «**ВРЕД** [вред]...» (с. 73); у слові, що пояснює реєстрове слово — «**ВЕРСНИК**... *Ров'єсник...*» (с. 48); «**ВОРОТА** [ворот'а] *вор'от, мн. Вор'ота...*» (с. 71); у слові, що входить до складу ілюстрації — «**ВЕНЮКАТИСА**... *П'удити на ил'ах, то не"в"н'ук'їса, бо п'оратитра...*» (с. 47); «**ГАМ**... 3. ...*И сам ниг'ам, и д'ругому нид'ам...*» (с. 82); «**ГОГОТАТИ**... *ниц нид'ав...*» (с. 93);

ж) поставити в алфавітний порядок: *виглядко* — *виглядки* (с. 53).

З-поміж інших недоглядів укладача можна вказати на такі: «**БИ-ЗАБИ**... *Уживають для характеристики впертого і неслух'оного хлопця...*» (с. 19); «**ГОГОТАТИ**... *О, то бул'є!*...» (с. 93); «**ЗБРУЙ**... *О:!*...» (с. 182); «**ГОЛОВЕНЬ**... *Вже в'їз'їк баг'ато к'ос т'ї, є...*» (с. 95).

До слова *борода* нумерація багатозначності повторюється: ... 5. ... 5. ... (с. 28). У статті *холодник* пропущена цифра 3. перед «*Страва з кислого молока, куди додавали кришені огірки, яйця, цибулю та ін. зелень*» (с. 586).

Стаття *ліска* має зайве покликання на населений пункт: «... 3. *Гілка з відростками, яку встромляли в коровай як прикрасу. М-9, М-9*» (с. 285).

Ці загалом дрібні недогляди не можуть, звичайно, істотно применшити значення «Словника західнополіських говірок» для української діалектології та лексикографії. Прикро, що опубліковано всього 100 примірників, однак сподіваємося, що прийде час, коли цей Словник перевидатиметься не мізерним накладом за гроші меценатів, а коштами держави й загальною кількістю примірників, гідною бібліотечного фонду України.

М. МАТІВ
(Сімферополь)